

Original article

Birleştirilmiş ve Müstakil Sınıflarda Öğrenim Gören İlkokul Öğrencilerinin Kök Değerlere Yönelik Algılarının Karşılaştırılması ¹

Comparison of the Perceptions of Primary School Students on the Principle Values of the Multigrade and Single Grade Classes

Seher Yarar Kaptan ^{a,*} & Ecrin Karar ^b

^aDepartment of Classroom Teaching, Faculty of Education, Recep Tayyip Erdoğan University, Rize, Turkey

^bMehmet Akif Ersoy Primary School, Ministry of Education, Artvin, Turkey

Özet

Bu araştırmada, birleştirilmiş ve müstakil sınıflarda öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin 2018 yılında güncellenen öğretim programlarında yer alan kök değerlere ilişkin algıları karşılaştırılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2018-2019 eğitim öğretim yılı, Artvin/Borçka ilçesine bağlı bir ilkokul ile Rize/Çayeli ilçesine bağlı bir ilkokulun 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Müstakil 3. sınıf 10, müstakil 4. sınıf 10, birleştirilmiş 3. ve 4. sınıf 12 öğrenciden oluşmaktadır. Karma bir araştırma olan bu çalışmada, hem nicel hem de nitel yaklaşım takip edilmiştir. Nicel veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “Örnek Olay/ Durum Formu” ve “Kişisel Bilgi Formu” uygulanmıştır. Nitel boyutta ise yine araştırmacı tarafından geliştirilen “Kök Değerlere İlişkin Görüş Formu” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; müstakil sınıf öğrencilerinin adalet, dostluk ve saygı kök değerlerine; birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise sabır, sorumluluk ve yardımseverlik kök değerlerine daha çok sahip olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin kök değerlere yönelik görüşleri incelendiğinde ise; iki farklı sınıf türünde öğrenim gören öğrencilerin kök değerlere yönelik algılarının farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Birleştirilmiş ve müstakil sınıf öğrencilerinin her ikisinin de öz denetim değerine ilişkin ifadelerinin sınırlı olduğunun tespit edilmiş olması ise dikkat çekici bir bulgudur. Bununla beraber genel olarak karşılaştırıldığında müstakil sınıf öğrencilerinin kök değerlere yönelik algılarının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değer Eğitimi, Kök Değer, Birleştirilmiş Sınıf, Müstakil Sınıf.

Abstract

In this study, the perceptions of 3rd and 4th grade students in multi-grade and mono-grade classes about the principle values in the updated curricula in 2018 were compared. The study group of the study consisted of 3rd and 4th grade students of an primary school in Artvin / Borçka district and an primary school in Rize / Çayeli district in 2018-2019 school year. The third class consists of 10 students, the third class consists of 10 students, the third class consists of 12 students. In this mixed research, both quantitative and qualitative approaches were followed. As a quantitative data collection tool, “Case Study/Status Form” and “Personal Information Form” developed by the researcher were applied. In the qualitative dimension, “Opinion Form on Principle Values” developed by the researcher was used. As a result of the research; regarding the principle root values of justice, friendship

¹ Bu çalışma, Dr. Öğr. Üyesi Seher Yarar Kaptan danışmanlığında yürütülen, Ecrin Kara'nın “Birleştirilmiş Ve Müstakil Sınıflarda Öğrenim Gören İlkokul Öğrencilerinin Kök Değerlere Yönelik Algılarının Karşılaştırılması” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

* Corresponding author:

Seher Yarar Kaptan works as a doctor lecturer in the Department of Classroom Teaching at Recep Tayyip Erdoğan University in Rize, Turkey. Her research interests include the life studies teaching, social studies teaching, value education and concept teaching. She has lived, worked, and studied in Rize, Turkey.

Email: seher.yarar@erdogan.edu.tr

and respect of individual class students; it was found that the combined grade students had the principle values of patience, responsibility and helpfulness more. When the students' opinions about principle values were examined; it was determined that the perception of principle values of the students studying in two different class types differed. It is striking that both of the combined and independent class students had limited expressions about self-control value. In general, it was found out that the perceptions of individual class students towards principle values varied according to the combined class students.

Keywords: Value Education, Principle Value, Multi-Grade Classes, Mono-Grade Class.

Received: 15 July 2020 * **Accepted:** 28 September 2020 * **DOI:** <https://doi.org/10.29329/ijiape.2020.271.1>

GİRİŞ

Her toplumun hedefi, toplumda yaşayan fertlerinin toplum yararına fikirlere sahip olması ve bu yönde davranışlar sergilemesidir. Bunun için de bireylerin bazı özelliklere sahip olmaları ve bunların gerektirdiği gibi davranmaları beklenmektedir. Küreselleşme süreciyle ekonomideki hızlı büyüme, bilinçsiz tüketim, insanların ve kültürlerin niteliğini kaybetmesi ise toplumun geleceği ile ilgili endişelere neden olmuştur. Bu nedenle sürekli bir değişim halinde olan dünyanın, toplumların, kültürlerin temelini oluşturan birçok unsur da değişime uğramıştır (Başçı, 2012:1). Meydana gelen bu değişim ve gelişmeler, değerlerin eğitimdeki gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Çünkü değerler ve değer eğitimi, insanın önce kendisini, sonra içinde bulunduğu kültürü ve toplumu anlamasına yardımcı olmaktadır. Latince “kıymetli olmak” veya “güçlü olmak” anlamına gelen “valare” kökünden türetilen değer kavramı, ilk olarak Znaniecki tarafından sosyal bilimlere kazandırılmıştır (Bilgin, 1995: 57). Değer, bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez olduğu hakkındaki inançtır (Güngör, 1998:9). TDK (2020)’ya göre ise değer, “Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet”, “Bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü” şeklinde tanımlanmıştır. Değerler; bireylerin tutumlarına, düşüncelerine ve davranışlarına rehberlik ederek toplumun huzuru ve devamlılığı için önemli katkılar sağlamaktadır (Beldağ, 2019: 136). Değerler, farklı durumlarla karşılaşan bireyler için ölçüttür. Kişinin zihninde bulunan bu ölçüt ile sosyal yaşantısında karşılaştığı durumları süzgeçten geçirmesine, karar almasına ve davranışı göstermesine olanak sağlar. Bu ölçüt yapılan davranışlara ve alınan kararlara anlam katar. Birey, yaşama biçimine ve geleceğini ne şekilde planlayacağına değerler doğrultusunda karar verir (Balcı, 2008: 2). Değerler eğitimi ilk olarak 20. yüzyılın başlarında ABD’de resmi olarak öğretim programlarında ve okullarda uygulanmaya başlamıştır (Yığıttir, 2015: 267). Değerler eğitimi, kendi kararlarını verebilen, pozitif duygulara sahip ve olumlu davranışlar sergileyen bireylerin topluma kazandırılması amacıyla ihtiyaç duyulan bir eğitimidir. Değerler eğitimindeki amaç, bireyin doğuştan gelen özelliklerinin ortaya çıkarılması ve kişiliğinin olumlu yönde geliştirilmesidir. Ayrıca insanın en

iyiye ve ideale varmasına destek olmaktır (Kızıler, 2019). Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO, 2010:1) tarafından ise değerler eğitimi; “Çocukların ve gençlerin pozitif değerleri keşfedip geliştirmeleri ve kendi potansiyellerine göre ilerlemeleri için yürütülen eğitimsel gayretler” olarak tanımlanmaktadır. Değer eğitiminde, ahlaki gelenekler, adaletli olmak, iyi ve doğrunun anlaşılması, çıkarımlarda bulunmak, şefkat, fedakârlık, özverili olmak, öz denetim, alçak gönüllü olmak gibi değer ve uygulamalar yer almaktadır (Akbaş, 2008).

Değerlerin kazandırılması ise çocuk yaşlarda gerçekleşir. Öncelikle ailede edinilen değerlerin kazandırılmasına eğitim ve öğretim sürecinde aile, okul ve çevre işbirliği ile devam edilir (Yarar Kaptan, 2015:2). Bütün eğitimciler ve aileler çocukları en iyi biçimde yetiştirme çabasındadır. Çocuğun erdemli bir birey olarak toplumda yerini alması, akademik başarısı kadar önemlidir. Doğruluk, saygı, törelere ve görgü kurallarına uyma, yardım, adil olmak ve hak gözetmek gibi değerler her toplumda insan için aranan özellikler olmuştur (Yörükoğlu, 2003).

Öğrencilerin gelişimine katkı sağlayan, geçmişten günümüze aktarılan değerlerin çocuğa nasıl kazandırıldığı üzerinde durulması gereken bir konudur. Çünkü öğretim programıyla kazandırılması hedeflenen değerlerin, bütün öğrencilerde davranış değişikliği, olumlu tutum geliştirmesi, bu değerleri hayatının bir parçası haline getirmesi gibi amaçları bulunmaktadır. Bu nedenle değerlerin tüm sınıf şekillerinde aynı düzeyde kazandırılması büyük önem arz etmektedir. Eğitim öğretim sürecinde büyük önem taşıyan değerler, tüm okullarda ve tüm sınıf şekillerinde aynı verimlilikle kazandırılmalıdır. Değer eğitimi, soyut kavramlardan oluşan bir yapıdır. Bu soyut kavramları öğrencilerin içselleştirmeleri zordur. Bu yüzden kazandırılmak istenen değerler, etkinlik temelli yaklaşımlarla somutlaştırılarak kazandırılmalıdır. Hikâyeler, örnek olaylar, geziler ve kısa filmler kullanılırsa soyut kavram olan değerler somutlaştırılarak çocuğun öğrenmesi kolaylaşacaktır (Aktepe, 2010).

Türkiye'nin sosyo-ekonomik durumları ve coğrafi koşulları, birleştirilmiş sınıf uygulamalarını zorunlu hale getirmektedir (Dursun, 2006). Türkiye'de köy nüfusunun ve öğrenci sayısının azlığı, öğretmen sayısı ve derslik sayısının yetersizliği gibi nedenlerden dolayı birleştirilmiş sınıflarda eğitim-öğretim faaliyetleri yapılmaktadır. Birleştirilmiş sınıflarda yapılan öğretim ile müstakil sınıflarda yapılan öğretim birbirinden farklılık göstermektedir. Birleştirilmiş sınıf uygulamalarında öğretmenin aynı anda birden fazla sınıfla birbirinden farklı çalışmalar yürütmesi mümkün olmadığı için; bazı sınıflara ödevlendirmede bulunarak yalnızca bir sınıfla ders işlemektedir. Bir sınıf aktif olarak öğretmenli ders işlerken, diğer sınıf veya sınıflar öğretmenin yönlendirmesiyle bireysel çalışmalar yapmaktadır. Öğretmenin yalnızca bir sınıfla ders işlediği bu sürede diğer öğrenciler, öğretmenden tam anlamıyla yararlanamamaktadırlar. Müstakil yani bağımsız sınıflara bakıldığında ise öğretmen tam anlamıyla tek bir gruba yönelmekte ve çalışmalarını tek bir grup üzerinde yürütmektedir. Bu sayede tüm öğrencilere öğretmenden aktif bir şekilde yararlanma fırsatı verilmektedir. Bu durum değer eğitimi sürecinde de farklılıklara neden olmaktadır. Türkiye'de değer eğitimi ile ilgili yapılan araştırmalara

bakıldığında çeşitli araştırmaların yapıldığı fakat Sosyal Bilgiler-Hayat Bilgisi dersleri kapsamında çeşitli yöntemlerle değer öğretimi (Bayırlı, 2018), öğretmen görüşleri veya öğrenci görüşleri (Uzuner, 2019) ve metinlerin incelenmesi (Alıcı, 2019) ile sınırlı kaldığı görülmüştür. Aynı şekilde birleştirilmiş sınıflarla ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında da araştırmaların, birleştirilmiş sınıf okutan öğretmenlerin görüşleri (Çetin Demir, 2019), sorunları (Çıkrık, 2017), birleştirilmiş sınıfta okuyan öğrencilerin akademik başarıları (Balcı Seçkin, 2019) gibi konularla sınırlandırıldığı görülmüştür. Nitekim değer eğitimi ile ilgili birleştirilmiş sınıflara yönelik yapılan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle araştırma, birleştirilmiş ve müstakil sınıfların kök değer algıları ele alınarak incelenmiştir.

Bu kapsamda, araştırma sürecinde birleştirilmiş ve müstakil sınıflarda öğrenim gören ilkökul öğrencilerinin kök değerlere yönelik algıları üzerinde çalışılmıştır. Bu araştırmanın temel amacı, birleştirilmiş ve müstakil sınıflarda öğrenim gören üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin kök değerlere yönelik algılarının karşılaştırılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Birleştirilmiş sınıfta öğrenim gören ilkökul 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin kök değer algıları nasıldır?
2. Müstakil sınıfta öğrenim gören ilkökul 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin kök değer algıları nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Birleştirilmiş ve müstakil sınıflarda öğrenim gören ilkökul 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin 2018 Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nda yer alan kök değerlere yönelik algılarını tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada nicel ve nitel araştırma desenlerinin birlikte ele alındığı karma yöntem kullanılmıştır.

Karma araştırma yöntemi, araştırmacının, araştırma problemlerini anlamak için hem nicel veriler (kapalı uçlu) hem de nitel veriler(açık uçlu) topladığı iki veri setini birbiriyle bütünleştirdiği ve daha sonra bu iki veri setini bütünleştirmenin avantajlarını kullanarak sonuçlar çıkardığı, sağlık, sosyal ve davranış bilimleri alanında kullanılan bir araştırma yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır (Creswell, 2017:2).

Tashakkori ve Teddlie (1998) karma yöntem araştırmasını nitel ve nicel yöntemlerle yapılan ve pragmatist felsefeye dayalı araştırma olarak tanımlamaktadır. Tashakkori ve Creswell (2007) ise karma yöntem araştırmasını araştırmacının, aynı araştırma içinde nicel ve nitel yöntemleri ve yaklaşımları kullanarak veri topladığı, analiz ettiği, bulguları bütünleştirdiği ve ileriye yönelik yordamalarda bulunduğu araştırma olarak tanımlamaktadır. Bu tanımlarla birlikte Yıldırım ve Şimşek (2018) karma yöntemini, araştırma problemini kapsamlı ve çok boyutlu incelemek amacıyla, pragmatist felsefenin

ilkeleri doğrultusunda nitel ve nicel yöntemleri birlikte kullanarak gerçekleştirilen araştırma olarak tanımlanmıştır.

Yapılan tanımlara ve araştırmalara bakıldığında nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanılması elde edilen verilerin çok yönlü olmasını sağlayarak araştırmanın güvenilirliğini artırmaktadır. Bu araştırmada, birleştirilmiş ve müstakil sınıflarda öğrenim gören ilkokul öğrencilerinin 2018 yılında güncellenen öğretim programlarında yer alan kök değerlere ilişkin algılarını karşılaştırılması amacına uygun olması ve araştırmayı daha güvenilir kılması adına nicel ve nitel verilerin birleştirilerek kullanıldığı karma yönteme başvurulmuştur.

Karma yöntem desenlerinin türleri incelendiğinde zaman içerisinde desen türlerinin çeşitlendiği görülmüştür. Desenler boyutunda birleştirme söz konusu olduğunda Creswell (2015: 76) tarafından yapılan temel sınıflamaların ön plana çıktığı görülmektedir. Bu temel sınıflamaya göre karma desen yönteminin türleri; açımlayıcı, açıklayıcı, gömülü, eş zamanlı, dönüşen ve çok aşamalı şeklinde ifade edilmektedir. Bu çalışmada nitel ve nicel aşamaların araştırma sürecinde eş zamanlı uygulandığı, nicel ve nitel verilerin ayrı ayrı analiz edildiği ve genel yorumlama yaparken sonuçların birleştirildiği yakınsayan paralel desen (Creswell, 2015: 79) kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Rize ili, Çayeli ilçesine bağlı bir ilkokulun 3 ve 4. sınıflarında öğrenim gören 20 öğrenci ile Artvin ili, Borçka ilçesine bağlı bir köy okulunun 3 ve 4. sınıfında birleştirilmiş sınıf şeklinde öğrenim gören 12 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubunun seçiminde amaçlı örnekleme yönteminden maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminde yararlanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2018)'e göre, maksimum çeşitliliğe dayalı bir örneklem oluşturmada amaç, genelleme yapmak için bu çeşitliliği sağlamak değildir, tam tersine çeşitlilik gösteren durumlar arasında herhangi ortak ya da paylaşılan olguların olup olmadığını bulmaya çalışmak ve bu çeşitliliğe göre problemin farklı boyutlarını ortaya koymaktır. Patton'a göre (1987) maksimum çeşitlilik gösteren küçük bir örneklem oluşturmanın en azından iki yararı vardır: bunlardan biri, örneklemelerin kendine özgü boyutlarını ayrıntılı bir şekilde tanımlamak; diğeri ise farklı özellik gösteren durumların ortak temaları ve bunların değerinin ortaya çıkarılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018:120). Tablo 1'de çalışma grubuna ait demografik bilgiler sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışma Grubuna Ait Demografik Bilgiler

Değişken		Müstakil Sınıf				Birleştirilmiş Sınıf	
		3. sınıf		4. sınıf		f	%
		F	%	f	%		
Cinsiyet	Kız	8	80	7	70	5	41,66
	Erkek	2	20	3	30	7	58,33
	Toplam	10	100	10	100	12	100
Öğrenim şekli	Tam gün	10	100	10	100	4	33,33
	Yatılı	-	-	-	-	8	66,66
	Toplam	10	100	10	100	12	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan müstakil 3. sınıf öğrencilerinin 8'inin kız, 2'sinin erkek; 4. sınıf öğrencilerinin 7'sinin kız, 3'ünün erkek; birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise 5'inin kız, 7'sinin erkek olduğu görülmektedir. Müstakil 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin tamamının tam gün, birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise 4'ünün tam gün, 8'inin yatılı öğrenim gördüğü belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan hem nicel hem de nitel veri toplama araçları kullanılarak toplanmıştır. Nicel veriler; “*Kişisel Bilgi Formu*” ve “*Örnek Olay/Durum Formu*” ile nitel veriler ise “*Kök Değerlere İlişkin Kelime İlişkilendirme Testi*” aracılığıyla elde edilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin; cinsiyet, öğrenim şekli, kardeş sayısı, anne-baba öğrenim durumu vb. bilgilerinin yer aldığı ve müstakil sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile birleştirilmiş sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasındaki benzerlik ve farklılıkların tespit edilmesi için araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Örnek Olay/Durum Formu

Her bir kök değer için iki örnek olay olacak şekilde 20 tane örnek olay/durum oluşturulmuştur. Örnek olaylar çoktan seçmeli sorular şeklinde; seçeneklerden biri doğru cevabı, diğeri doğru cevaba en yakın olan çeldirici cevabı ve bir diğeri de yanlış cevabı temsil edecek şekilde oluşturulmuştur. Bu oluşturulan örnek olaylar “*Örnek Olay Uzman Görüş Formu*” adı altında tablolaştırılarak 55 sınıf öğretmenin görüşüne sunulmuştur. Öğretmenlerden tablodaki örnek olaylar ile ilgili gördükleri kök değerleri eşleştirmeleri istenmiştir. Uygulama sonrasında her örnek olayın eşleştirilen kök değeri için tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır (Erkuş, 2006: 57). Elde edilen tutarlılık katsayısı 0,70'ten büyük olan ve 0,70'ten küçük olup çoğunluğun işaretlediği değere göre örnek olaylar seçilerek formun son şekli oluşturulmuştur.

Kök Değerlere İlişkin Kelime İlişkilendirme Testi

İlkokul öğrencileri için hazırlanmış olan bu form; 2018 yılında güncellenen öğretim programlarında yer alan kök değerlerin her biri için aynı formatta hazırlanan kelime ilişkilendirme testinden oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, 2018-2019 eğitim öğretim yılı 2. Döneminde, gerekli izinler alındıktan sonra toplanmıştır. Uygulamadan önce sınıf öğretmenleri ile görüşülerek uygun zaman belirlenmiş ve uygulamalar öğrencilerin buldukları sınıflarda 1-2 ders saati içerisinde ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir. Uygulamaya kişisel bilgi formu ile başlanmıştır. Ardından öğrencilere kelime ilişkilendirme testine yönelik açıklamalar yapılmış ve her bir kavram için bir dakika süre verilmiştir. Öğrencilerin testteki her bir kavrama eşit süre ayırmaları amacıyla her kavram için verilen süre dolduktan sonra bir sonraki kavrama geçilmiştir. Uygulamanın son aşamasında, Örnek Olay/Durum Formu, birleştirilmiş sınıfta okuyan 3 ve 4. sınıf on iki öğrenci ile müstakil sınıflarda okuyan 3 ve 4. sınıf yirmi öğrenciye uygulanmıştır. Bu formda öğrencilere her bir kök değere ait örnek olay verilmiş ve örnek olay karşısında nasıl davranacaklarını seçmeleri istenmiştir. Formların tamamı araştırmacı tarafından birebir uygulanmıştır. Formların tamamı her öğrenciye aynı sürede ve aynı sıra ile uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmanın nicel verileri örnek olay/durum formundan elde edilmiştir. Örnek olay/olay durum formu ile seçmiş oldukları durumlar belirlenmiş doğru cevabı seçmeleri ilişkili, kısmen ilişkili ve ilişkisiz olarak analiz edilmiştir. Kişisel bilgi formu ile örnek olay/durum formu, frekans ve yüzde analizleri yapılarak tablolaştırılmıştır.

Çalışmanın nitel boyutuna ait veriler ise “Kök Değerlere İlişkin Kelime İlişkilendirme Testi” aracılığıyla elde edilmiştir. Kelime ilişkilendirme testi analizleri ise Kurtaslan, Aydın ve Özer’in (2018) çalışmasından yararlanılarak yapılmış ve sonuçlar tablolaştırılarak sunulmuştur.

BULGULAR

Bu bölümde, birleştirilmiş ve müstakil sınıflarda öğrenim gören ilkökul öğrencilerinin kök değerlere yönelik algılarını karşılaştırmak amacıyla yapılan araştırmanın veri toplama sürecinde uygulanan nicel ve nitel veri toplama araçlarından elde edilen bulgular, araştırmanın amaç ve alt problemleri doğrultusunda sunulmuştur.

Örnek Olay/Durum Formundan Elde Edilen Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde “Birleştirilmiş sınıfta öğrenim gören ilkökul 3 ve 4. Sınıf öğrencilerinin kök değer algıları nasıldır?” ve “Müstakil sınıfta öğrenim gören ilkökul 3 ve 4. Sınıf

öğrencilerinin kök değerler algıları nasıldır ?” alt problemlerine yanıt aramak amacıyla örnek olay/durum formundan elde edilen bulgular Tablo 2’ de ifade edilmiştir.

Tablo 2. Örnek Olay/Durum Formuna Verilen Cevaplar

Örnek olay	Müstakil sınıf- cevaplar						Birleştirilmiş sınıf-cevaplar		
	3. sınıf			4. sınıf			a*	b*	c*
	a*	b*	c*	a*	b*	c*			
1 Adalet	1	9	-	-	10	-	1	10	1
2 Dostluk	-	1	9	-	1	9	-	6	6
3 Dürüstlük	-	10	-	-	10	-	-	12	-
4 Öz denetim	9	1	-	10	-	-	11	1	-
5 Sabır	-	-	10	-	1	9	-	-	12
6 Saygı	-	-	10	-	-	10	1	-	11
7 Sevgi	-	10	-	-	10	-	-	12	-
8 Sorumluluk	1	-	9	-	2	8	-	1	11
9 Vatanseverlik	-	10	-	-	9	1	-	11	1
10 Yardımseverlik	1	-	9	1	1	8	-	2	10

*seçeneği işaretleyen öğrenci sayısını ifade etmektedir.

Tablo 2’de Örnek Olay/ Durum Formuna verilen cevaplar incelendiğinde; adalet kök değeri ile ilgili örnek olaya müstakil 3. sınıf öğrencilerinin 9’unun, müstakil 4. sınıf öğrencilerinin tamamının ve birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise 10’unun doğru cevap verdiği görülmektedir. Araştırmaya katılan müstakil sınıf öğrencilerinin adalet kök değerine, birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre daha fazla sahip olduğu görülmektedir.

Dostluk kök değeri ile ilgili örnek olaya verilen cevaplara bakıldığında, müstakil 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin 9’unun ve birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise 6’sının doğru cevap verdiği görülmektedir. Araştırmaya katılan müstakil sınıf öğrencilerinin dostluk kök değerine, birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre daha fazla sahip olduğu görülmektedir.

Dürüstlük kök değeri ile ilgili örnek olaya verilen cevaplara bakıldığında ise öğrencilerin tamamının doğru cevap verdiği görülmektedir. Araştırmaya katılan müstakil ve birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin dürüstlük kök değerine aynı düzeyde sahip olduğu görülmektedir.

Öz denetim kök değeri ile ilgili örnek olaya verilen cevaplara bakıldığında, müstakil 3. Sınıf öğrencilerinin 9’unun, müstakil 4. Sınıf öğrencilerinin tamamının ve birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise 11’inin doğru cevap verdiği görülmektedir.

Sabır kök değeri ile ilgili örnek olaya verilen cevaplara bakıldığında, müstakil 3. Sınıf öğrencilerinin tamamının, müstakil 4. Sınıf öğrencilerinin 10’unun ve birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise tamamının doğru cevap verdiği görülmektedir.

Saygı kök değeri ile ilgili örnek olaya verilen cevaplara bakıldığında, müstakil 3 ve 4. Sınıf öğrencilerinin tamamının ve birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin 11'inin doğru cevap verdiği görülmektedir. Araştırmaya katılan müstakil sınıf öğrencilerinin saygı kök değerine, birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre daha fazla sahip olduğu görülmektedir.

Sevgi kök değeri ile ilgili örnek olaya verilen cevaplara bakıldığında ise öğrencilerin tamamının doğru cevap verdiği görülmektedir. Araştırmaya katılan müstakil ve birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin dürüstlük kök değerine aynı düzeyde sahip olduğu görülmektedir.

Sorumluluk kök değeri ile ilgili örnek olaya verilen cevaplara bakıldığında, müstakil 3. sınıf öğrencilerinin 10'unun, müstakil 4. sınıf öğrencilerinin 8'inin ve birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise 11'inin doğru cevap verdiği görülmektedir.

Vatanseverlik kök değeri ile ilgili örnek olaya verilen cevaplara bakıldığında, müstakil 3. sınıf öğrencilerinin tamamının, müstakil 4. sınıf öğrencilerinin 9'unun ve birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise 11'inin doğru cevap verdiği görülmektedir.

Yardımseverlik kök değeri ile ilgili örnek olaya verilen cevaplara bakıldığında ise, müstakil 3. sınıf öğrencilerinin 9'unun, müstakil 4. sınıf öğrencilerinin tamamının ve birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise 10'unun doğru cevap verdiği görülmektedir. Araştırmaya katılan müstakil sınıf öğrencilerinin yardımseverlik kök değerine, birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre daha fazla sahip olduğu görülmektedir.

Örnek olay/durum formuna verilen cevaplara bakıldığında müstakil sınıf öğrencilerinin; adalet, dostluk ve saygı değerleri ile ilgili örnek olaylara daha çok doğru cevap verdikleri görülmektedir. Birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise sabır, sorumluluk ve yardımseverlik değerleri ile ilgili örnek olaylara daha çok doğru cevap verdikleri görülmektedir. Her iki gruptaki öğrencilerin tamamının dürüstlük ve sevgi değeri ile ilgili örnek olaylara doğru cevap verdiği görülmektedir. Öz denetim ve vatanseverlik değeri ile ilgili örnek olayda ise hem müstakil sınıf hem de birleştirilmiş sınıf öğrencilerinden birer kişinin yanlış seçeneği işaretlediği görülmektedir.

Kök Değerlere İlişkin Görüş Formundan Elde Edilen Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde “Birleştirilmiş ve müstakil sınıflarda öğrenim gören ilkökul 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin kök değerlerle ilgili görüşleri nelerdir?” alt problemine yanıt aramak amacıyla kök değerlere ilişkin görüş formundan elde edilen bulgular tablolştırılmış ve ifade edilmiştir. Kök değerlere ilişkin görüş formu içerisinde yer alan kelime ilişkilendirme testi ve açık uçlu sorulara ait analizler ayrı başlıklar altında verilmeye çalışılmıştır.

Kelime İlişkilendirme Testine Ait Bulgular

Kelime ilişkilendirme testi sonucunda hangi kök değere ne kadar sayıda cevap kelime/sözcük üretildiğini gösteren frekans tabloları oluşturulmuştur. Tablo 3'te birleştirilmiş ve müstakil sınıf öğrencilerinin adalet değeri ile ilişkilendirdikleri kelimeler, kelime sayıları ve toplam frekansları verilmiştir.

Tablo 3. Adalet Kök Değeri ile İlişkilendirilen Kelimeler

Kök Değer	Kök Değer İle İlişki Kurulan Kelimeler ve Frekansları		
	Müstakil (3. sınıf)	Müstakil (4. sınıf)	Birleştirilmiş (3-4. sınıf)
ADALET	Adalet sarayı (f:1)	Adliye (f:1)	Adaletli (f:1)
	Adil (f:1)	Asker (f:1)	Adliye (f:2)
	Avukat (f:2)	Avukat (f:7)	Atatürk (f:1)
	Barışmamak (f:1)	Doktor (f:1)	Birey (f:1)
	Başkan (f:3)	Duruşma salonu (f:1)	Çanakkale (f:1)
	Cumhur (f:1)	Eşit/eşitlik (f:2)	Demokrasi (f:1)
	Cumhuriyet (f:5)	Güven (f:1)	Devlet (f:1)
	Dava (f:1)	Hakim (f:8)	Eşitlik (f:1)
	Dostluk (f:1)	Hemşire (f:1)	Nazik (f:1)
	Düşman (f:1)	Mahkeme (f:1)	Osmanlı (f:1)
	Eşitlik (f:2)	Memur (f:1)	Oy (f:3)
	Hakim (f:1)	Mühendis (f:1)	Savaş (f:1)
	Haksızlık (f:1)	Öğretmen (f:2)	Vatan (f:1)
	Hapis (f:1)	Paylaşmak (f:1)	Zarf (f:3)
	Hırsız (f:1)	Polis (f:5)	
	Hürriyet (f:1)	Savcı (f:6)	
	İyi kalplilik (f:1)	Sınıf (f:1)	
	Kötülük (f:1)		
	Mahkeme (f:1)		
	Millet (f:1)		
	Mühendis (f:1)		
	Paylaşma (f:1)		
	Savaş (f:1)		
	Saygı (f:1)		
	Sevgi (f:1)		
	Sevilmeyen (f:1)		
	Suç (f:1)		
	Türkiye (f:1)		
	Vatan (f:1)		
	Velayet (f:1)		
	Yardımcı (f:1)		
	Yarış (f:1)		
Toplam kelime* sayısı	32	17	14
Toplam frekans**	40	41	19
Toplam frekans***	100		

* Oluşturulan kelimelerin toplam sayısını ifade etmektedir.

** Oluşturulan kelimelerin frekansları toplamını ifade etmektedir.

*** Oluşturulan kelimelerin frekanslarının genel toplamını ifade etmektedir.

Tablo 3'te görüldüğü gibi "Adalet" kök değeri ile ilişkili kelimeler, müstakil 3. sınıf için 32; müstakil 4. sınıf için 17 ve birleştirilmiş sınıf için 14 adettir. Bu kelimelerin toplam kullanılma frekansı ise 100'dür. "Adalet" kök değeri ile ilişkilendirilen kelimeler sınıf düzeylerine göre incelendiğinde; müstakil 3. sınıf öğrencilerinin en çok "cumhuriyet (f:5), başkan (f:3), eşitlik (f:2)" kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Müstakil 4. sınıf öğrencilerinin en çok "hakim (f:8), avukat (f:7), savcı (f:6)" kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise en çok "oy (f:3), zarf (f:3), adliye (f:2)" kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra üç grupta yer alan öğrencilerin, "Adalet" kök değerini en çok "eşitlik" kelimesi ile ilişkilendirdikleri görülmektedir. Tablo 4'te birleştirilmiş ve müstakil sınıf öğrencilerinin dostluk değeri ile ilişkilendirdikleri kelimeler, kelime sayıları ve toplam frekansları verilmiştir.

Tablo 4. Dostluk Kök Değeri ile İlişkilendirilen Kelimeler

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları		
	Müstakil (3. sınıf)	Müstakil (4. sınıf)	Birleştirilmiş (3-4. sınıf)
DOSTLUK	Anlaşmak (f:1)	Arkadaş/arkadaşlık (f:8)	Akıllı (f:1)
	Arkadaş/arkadaşlık (f:10)	Barış (f:2)	Arkadaşlık (f:10)
	Barış (f:1)	Dost (f:1)	Barış (f:2)
	Dayanışma (f:1)	Duyarlı (f:1)	Berberlik (f:1)
	Dost (f:2)	Duyular (f:1)	Birlik (f:1)
	Duygu (f:1)	Duygusal (f:1)	İyi/iyimser (f:6)
	Dürüst (f:1)	Dürüst (f:1)	Kankalık (f:1)
	Gülücük (f:1)	Güven (f:1)	Kuzen (f:1)
	İyi insanlar (f:1)	İnanmak (f:1)	Oyun (f:1)
	İyi/iyilik (f:2)	İnsan (f:1)	Özür (f:1)
	Kanka (f:1)	İyilik (f:2)	Sevgi (f:1)
	Kardeş (f:2)	Kanka (f:1)	Sevgili (f:1)
	Kuzen (f:2)	Kan kardeş (f:1)	Sevinç (f:1)
	Okul (f:1)	Kardeş (f:1)	Yardımlaşmak (f:3)
	Oyun oynamak (f:1)	Kuzen (f:1)	
	Öğretmen (f:1)	Mutluluk (f:1)	
	Paylaşma (f:1)	Paylaşım (f:1)	
	Saygı (f:3)	Sevgi (f:4)	
	Sevgi/sevmek (f:8)	Saygı (f:2)	
	Sevinç/mutluluk (f:2)	Yardımsverlik (f:2)	
	Sır (f:1)		
	Umut (f:1)		
	Yardımsverlik/yardımlaşma (f:4)		
	Yürek (f:1)		
Toplam kelime*	24	20	14
Toplam frekans**	50	34	31
Toplam frekans***	115		

* Oluşturulan kelimelerin toplam sayısını ifade etmektedir.
** Oluşturulan kelimelerin frekansları toplamını ifade etmektedir.
*** Oluşturulan kelimelerin frekanslarının genel toplamını ifade etmektedir.

Tablo 4’te görüldüğü gibi “*Dostluk*” kök değeri ile ilişkili kelimeler, müstakil 3. sınıf için 24; müstakil 4. sınıf için 20 ve birleştirilmiş sınıf için 14 adettir. Bu kelimelerin toplam kullanılma frekansı ise 115’dir. “*Dostluk*” kök değeri ile ilişkilendirilen kelimeler sınıf düzeylerine göre incelendiğinde; müstakil 3. sınıf öğrencilerinin en çok “arkadaş/arkadaşlık (f:10), sevgi/sevmek (f:8), yardımsverlik/yardımlaşma (f:4)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Müstakil 4. sınıf öğrencilerinin en çok “arkadaş/arkadaşlık (f:8), sevgi (f:4)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise en çok “arkadaşlık (f:10), iyi/iyimser (f:6), yardımlaşmak (f:3)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra üç grupta yer alan öğrencilerin, “*Dostluk*” kök değerini en çok “arkadaşlık” kelimesi ile ilişkilendirdikleri görülmektedir.

Tablo 5’de birleştirilmiş ve müstakil sınıf öğrencilerinin dürüstlük değeri ile ilişkilendirdikleri kelimeler, kelime sayıları ve toplam frekansları verilmiştir.

Tablo 5. Dürüstlük Kök Değeri ile İlişkilendirilen Kelimeler

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları		
	Müstakil (3. sınıf)	Müstakil (4. sınıf)	Birleştirilmiş (3-4. sınıf)
DÜRÜSTLÜK	Saygı (f:5)	Saygı/saygılı (f:5)	Özür dilemek (f:1)
	Sevgi (f:3)	Sevgili (f:3)	Arkadaşlık (f:1)
	Yalan söylememek (f:2)	Düzenli/tertipli (f:1)	Kötülük yapmama (f:2)
	Doğrular/doğruluk (f:4)	Efendi (f:1)	Yalan söylememek (f:2)
	Sır (f:1)	Babam(f:1)	İyi/ iyimser (f:5)
	Sevinç (f:1)	Arkadaş/arkadaşlık (f:3)	Doğruluk (f:1)
	Çalışkan (f:1)	Annem (f:3)	Usluluk (f:1)
	Arkadaş/arkadaşlık (f:5)	Doğruluk (f:3)	Naziklik (f:1)
	Cennet (f:1)	Gerçek (f:1)	Düzenli (f:1)
	Yardımsever/yardımseverlik (f:5)	Yalan söylememek (f:2)	Akıllı (f:1)
	Düzenli (f:1)	İyilik (f:2)	Cesaret (f:1)
	Güzel/güzellik (f:2)	Duyarlı (f:1)	Paylaşan (f:2)
	Kibar (f:1)	Yardımsever (f:2)	Sevgi (f:1)
	İyi/iyilik (f:2)	Güven (f:1)	Saygı (f:2)
	İyi insan (f:1)	Mutluluk (f:1)	Yardımlaşmak (f:2)
	Yürek (f:1)	Akıllı (f:1)	Kavga etmemek (f:1)
	Güven (f:1)	Erdem (f:1)	İyi anlaşmak (f:1)
	Doğru konuşmak (f:1)	Öğretmen (f:2)	
	Umut (f:1)	Anneannem (f:1)	
	Dünya (f:1)	İnsan (f:1)	
	Kitap (f:1)		
	Dostluk (f:1)		
	Yardımcı (f:1)		
	Kuzen (f:1)		
	Anne/baba (f:1)		
	Hala (f:1)		
	Öğretmen (f:1)		
	Doktor (f:1)		
	Kardeş (f:1)		
	Abla (f:1)		
	Abi (f:1)		
	Dede (f:1)		
Toplam kelime*	32	20	17
Toplam frekans**	52	36	26
Toplam frekans***	114		

* Oluşturulan kelimelerin toplam sayısını ifade etmektedir.

** Oluşturulan kelimelerin frekansları toplamını ifade etmektedir.

*** Oluşturulan kelimelerin frekanslarının genel toplamını ifade etmektedir.

Tablo 5’de görüldüğü gibi “*Dürüstlük*” kök değeri ile ilişkili kelimeler, müstakil 3. sınıf için 32; müstakil 4. sınıf için 20 ve birleştirilmiş sınıf için 17 adettir. Bu kelimelerin toplam kullanılma frekansı ise 114’tür. “*Dürüstlük*” kök değeri ile ilişkilendirilen kelimeler sınıf düzeylerine göre incelendiğinde, müstakil 3. sınıf öğrencilerinin en çok “saygı (f:5), arkadaş/arkadaşlık (f:5), yardımseverlik (f:5)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Müstakil 4. sınıf öğrencilerinin en çok “saygı/saygılı (f:5)” kelimesiyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise en çok “iyi/iyimser (f:5)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra üç grupta yer alan öğrencilerin, “*Dürüstlük*” kök değerini en çok “saygı” kelimesi ile ilişkilendirdikleri görülmektedir. Tablo 6’da birleştirilmiş ve müstakil sınıf öğrencilerinin öz denetim değeri ile ilişkilendirdikleri kelimeler, kelime sayıları ve toplam frekansları verilmiştir.

Tablo 6. Öz denetim Kök Değeri ile İlişkilendirilen Kelimeler

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları		
	Müstakil (3. sınıf)	Müstakil (4. sınıf)	Birleştirilmiş (3-4. sınıf)
ÖZ DENETİM	Test (f:1)	Saç (f:1)	Hiçbir şey (f:1)
	Sınav (f:1)	Boy (f:1)	Arkadaşlık (f:1)
	Değerlendirme (f:1)	Denetlemek (f:1)	Dürüstlük (f:2)
	Deneme (f:1)	Deneme (f:1)	Dostluk (f:1)
	Form (f:2)	Orijinal (f:1)	Özel (f:1)
	Gerçek denetim (f:1)	İzlemek (f:1)	Özgür olmak (f:1)
	Bakmak (f:1)	Has (f:1)	Sevinç (f:1)
	Puan vermek (f:1)	Öz (f:1)	Barış (f:1)
	Yarışma (f:1)	Kişisel bilgi (f:2)	Ceza (f:1)
	Kontrol etmek (f:1)	Kişisel özellik (f:1)	Akıllı (f:1)
	İyi/iyilik (f:1)	Saygı (f:3)	Huysuz (f:1)
	Eğitim (f:1)	Duyarlılık (f:1)	Adaletli olmak (f:1)
	İnsan özellikleri (f:1)	Mutluluk (f:1)	
	Kitap (f:1)	Akıllı (f:1)	
	Okuma (f:1)	Sevecen (f:1)	
		Dürüst (f:1)	
		Yardım/yardımsever (f:2)	
		Güvenli (f:1)	
		Kişisel denetim (f:1)	
		Sınıf denetimi (f:1)	
	Futbol (f:1)		
	Eldiven (f:1)		
	Top (f:1)		
Toplam kelime*	15	23	12
Toplam frekans**	16	27	13
Toplam frekans***	56		

* Oluşturulan kelimelerin toplam sayısını ifade etmektedir.

** Oluşturulan kelimelerin frekansları toplamını ifade etmektedir.

*** Oluşturulan kelimelerin frekanslarının genel toplamını ifade etmektedir.

Tablo 6’da görüldüğü gibi “*Öz denetim*” kök değeri ile ilişkili kelimeler, müstakil 3. sınıf için 15; müstakil 4. sınıf için 23 ve birleştirilmiş sınıf için 12 adettir. Bu kelimelerin toplam kullanılma frekansı ise 56’dır. “*Öz denetim*” kök değeri ile ilişkilendirilen kelimeler sınıf düzeylerine göre incelendiğinde; müstakil 3. sınıf öğrencilerinin en çok “form (f:2)” kelimesiyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Müstakil 4. sınıf öğrencilerinin en çok “saygı (f:3), kişisel bilgi (f:2), yardım/yardımsızlık (f:2)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise en çok “dürüstlük (f:2)” kelimesiyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra üç grupta yer alan öğrencilerin, “*Öz denetim*” kök değerini ortak bir kelime ile ilişkilendiremedikleri görülmektedir. Tablo 7’de birleştirilmiş ve müstakil sınıf öğrencilerinin sabır değeri ile ilişkilendirdikleri kelimeler, kelime sayıları ve toplam frekansları verilmiştir.

Tablo 7. Sabır Kök Değeri ile İlişkilendirilen Kelimeler

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları			
	Müstakil (3. Sınıf)	Müstakil (4. Sınıf)	Birleştirilmiş (3-4. Sınıf)	
SABIR	Beklemek (f:5)	Anne/baba (f:3)	Beklemek (f:5)	
	Dinlenmek (f:1)	Kankam (f:1)	Ben (f:3)	
	Sabretmek (f:2)	Öğretmen (f:2)	Kardeşim (f:1)	
	Saygı (f:1)	Ben (f:2)	Babam (f:1)	
	Sinirlenmeme (f:1)	Kardeşim (f:1)	Arkadaşım (f:1)	
	Ya sabır (f:1)	Sabırsız (f:1)	İnsan (f:1)	
	Yavaş (f:2)	Teyzem (f:2)	Akıllı (f:1)	
	Durmak (f:2)	Zaman (f:1)	Dinleyen (f:1)	
	Zaman/süre (f:1)	Beklemek (f:5)	Sınır (f:1)	
	Saniye (f:1)	Sıkılmak (f:1)	Şefkat (f:1)	
	Yerinden kıpırdamama (f:1)	Dayanmak/dayanıklı (f:2)	Dayanan (f:1)	
	Sabırlılık (f:1)	Akıllı (f:1)	Saygılı (f:1)	
	Sakin (f:1)	Güvenli (f:1)	Sabretmek (f:2)	
	Kibar (f:1)	Saygılı (f:1)		
	Dürüstlük (f:1)	Sinirlenmeme (f:1)		
	Heyecan (f:1)	Ablam (f:1)		
	Sevinç (f:1)	Halam (f:1)		
	Sabırsız (f:1)	Polis (f:1)		
	Saygısız (f:1)	Hakim (f:1)		
	Anne (f:1)	Savcı (f:1)		
	Hala (f:1)	Avukat (f:1)		
	Teyze (f:1)	Sinir (f:1)		
	Kardeş (f:1)	Hırs (f:1)		
	Dede (f:1)	Kızgın (f:1)		
	Dayı (f:1)			
	Amca (f:1)			
	Anneanne (f:1)			
	Babaanne (f:1)			
	Toplam kelime*	28	24	13
	Toplam frekans**	35	34	20
Toplam frekans***	89			

* Oluşturulan kelimelerin toplam sayısını ifade etmektedir.

** Oluşturulan kelimelerin frekansları toplamını ifade etmektedir.

*** Oluşturulan kelimelerin frekanslarının genel toplamını ifade etmektedir.

Tablo 7’de görüldüğü gibi “*Sabır*” kök değeri ile ilişkili kelimeler, müstakil 3. sınıf için 28; müstakil 4. sınıf için 24 ve birleştirilmiş sınıf için 13 adettir. Bu kelimelerin toplam kullanılma frekansı ise 89’dur. “*Sabır*” kök değeri ile ilişkilendirilen kelimeler sınıf düzeylerine göre incelendiğinde; müstakil 3. sınıf öğrencilerinin en çok “beklemek (f:5), sabretmek (f:2), durmak (f:2)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Müstakil 4. sınıf öğrencilerinin en çok “beklemek (f:5), anne/baba (f:3)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise en çok

“beklemek (f:5), ben (f:3), sabretmek (f:2)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra üç grupta yer alan öğrencilerin, “Sabır” kök değerini en çok “beklemek” kelimesi ile ilişkilendirdikleri görülmektedir. Tablo 8’de birleştirilmiş ve müstakil sınıf öğrencilerinin saygı değeri ile ilişkilendirdikleri kelimeler, kelime sayıları ve toplam frekansları verilmiştir.

Tablo 8. Saygı Kök Değeri ile İlişkilendirilen Kelimeler

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları		
	Müstakil (3. sınıf)	Müstakil (4. sınıf)	Birleştirilmiş (3-4. sınıf)
SAYGI	Sevgi (f:3)	Anne/baba (f:3)	Öğretmen (f:4)
	Marş/İstiklal Marşı (f:7)	Teyzem (f:2)	Anne/baba (f:5)
	Büyükler (f:6)	Halam (f:2)	Abla (f:2)
	Yaşlılar (f:7)	Dedem (f:3)	Dede (f:1)
	Küçükler (f:2)	Öğretmen (f:3)	Babaanne (f:1)
	Sanat/sanatkar (f:1)	Ders (f:1)	Büyükler (f:4)
	Bilim (f:1)	Anneanne (f:1)	Abi (f:1)
	Eğitim (f:1)	Babaanne (f:2)	Sevgi (f:1)
	Dürüst/dürüstlük (f:2)	Dürüstlük (f:2)	Umut (f:1)
	Yardım (f:1)	Sevgi (f:1)	Herkese (f:1)
	Sevinç (f:2)	Sevinç/mutluluk (f:2)	İnsanlara (f:1)
	Hayvan (f:1)	Görgü (f:1)	Akrabalara (f:1)
	Öğretmen (f:1)	Yaşlılar (f:1)	Misafir (f:1)
	Anne/baba (f:6)	Rica (f:1)	Teyze (f:1)
	Kardeş (f:1)	Rahat (f:1)	Kızmamak (f:1)
	Konuşanlara (f:1)	İyi davranış (f:1)	Vatana saygı (f:1)
	Atatürk (f:2)	Dostluk (f:1)	Millete saygı (f:1)
	Abla (f:1)	Barış (f:1)	Allah ‘a saygı (f:1)
	Utanma duygusu (f:1)	Hoşgörü (f:1)	İyilik (f:2)
	Terbiye (f:1)	Saygılı olmak (f:2)	Saygılı olmak (f:1)
	Arkadaş (f:1)	Yardım etmek (f:1)	
	Kitap (f:1)	Kötü davranmak (f:1)	
	Saygısız (f:1)	Büyüklerimize (f:1)	
	Sevgisiz (f:1)	Bayrağımıza (f:1)	
	Bisiklet binmek (f:1)	Abla (f:2)	
	Ders çalışmak (f:1)	Arkadaş (f:1)	
	Koşmak (f:1)	Polis (f:1)	
		Müdür (f:1)	
		İnsan (f:1)	
		Kuzen (f:1)	
	Amca (f:1)		
Toplam kelime*	27	32	20
Toplam frekans**	55	44	32
Toplam frekans***	131		

* Oluşturulan kelimelerin toplam sayısını ifade etmektedir.

** Oluşturulan kelimelerin frekansları toplamını ifade etmektedir.

*** Oluşturulan kelimelerin frekanslarının genel toplamını ifade etmektedir.

Tablo 8’de görüldüğü gibi “Saygı” kök değeri ile ilişkili kelimeler, müstakil 3. sınıf için 27; müstakil 4. sınıf için 32 ve birleştirilmiş sınıf için 20 adettir. Bu kelimelerin toplam kullanılma frekansı ise 131’tür. “Saygı” kök değeri ile ilişkilendirilen kelimeler sınıf düzeylerine göre incelendiğinde; müstakil 3. sınıf öğrencilerinin en çok “Marş/İstiklal Marşı (f:7), yaşlılar(f:7)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Müstakil 4. sınıf öğrencilerinin en çok “anne/baba (f:3), dede (f:3), öğretmen (f:3)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise en çok “anne/baba (f:5), öğretmen (f:4), büyükler (f:4)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra üç grupta yer alan öğrencilerin, “Saygı” kök değerini en çok “anne/baba” kelimesi ile ilişkilendirdikleri görülmektedir. Tablo 9’da birleştirilmiş ve müstakil sınıf öğrencilerinin sevgi değeri ile ilişkilendirdikleri kelimeler, kelime sayıları ve toplam frekansları verilmiştir.

Tablo 9. Sevgi Kök Değeri ile İlişkilendirilen Kelimeler

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları		
	Müstakil (3. Sınıf)	Müstakil (4. Sınıf)	Birleştirilmiş (3-4. Sınıf)
SEVGİ	Mutluluk (f:2)	Ben (f:1)	Kardeş (f:2)
	Arkadaş (f:7)	Bebek (f:1)	Mutluluk (f:1)
	Aile (f:3)	Anne/baba (f:5)	Yürek (f:1)
	Akraba (f:4)	Öğretmen (f:1)	Anne/baba (f:4)
	Büyükler (f:1)	Kedi (f:1)	Babaanne (f:1)
	Yaşlı (f:1)	Köpek (f:1)	Dede (f:2)
	Öğretmen (f:3)	Saygı (f:1)	Abla (f:2)
	Tanıdıklarımız (f:1)	Mutluluk/sevinç (f:2)	Aile (f:1)
	Yardımsaver (f:3)	Arkadaşlık (f:1)	Arkadaş (f:5)
	Dürüst/dürüstlük (f:4)	İyi davranmak (f:1)	Kuzen (f:1)
	Doğruluk (f:1)	Sevgili (f:1)	Dayı (f:1)
	İnsanlar (f:1)	Yardımcı (f:1)	Amca (f:2)
	Hediye (f:1)	Dürüst (f:1)	Teyze (f:1)
	Anne/baba (f:4)	Cömert (f:1)	Eşyalar (f:1)
	Kardeş (f:1)	Paylaşımçı (f:1)	İnsan (f:1)
	Babaanne (f:1)	Akıllı (f:1)	Herkes (f:1)
	Sevgili olmak (f:1)	Yardımsaver (f:1)	Misafir (f:1)
	Vatansever (f:1)	Aşk (f:1)	Elbise (f:1)
	Türkiye sever (:1)	Hayvanlar (f:1)	Anneanne (f:1)
	Ata sever (f:1)	Kardeşim (f:1)	Dostluk (f:1)
	Asker sever (f:1)	İnsan (f:1)	Sevmek (f:1)
	İllerini sever (f:1)	Dede (f:1)	İyilik (f:2)
	Kalp (f:1)		Berberlik (f:1)
	İyilik (f:2)		Sevinmek (f:1)
	Saygı (f:1)		Hayvan severlik (f:1)
	Gülmek (f:1)		Sevgili olmak (f:1)
	Birlikte olmak (f:1)		
Toplam kelime*	27	22	26
Toplam frekans**	50	27	38
Toplam frekans***	115		

* Oluşturulan kelimelerin toplam sayısını ifade etmektedir.

** Oluşturulan kelimelerin frekansları toplamını ifade etmektedir.

*** Oluşturulan kelimelerin frekanslarının genel toplamını ifade etmektedir.

Tablo 9’da görüldüğü gibi “Sevgi” kök değeri ile ilişkili kelimeler, müstakil 3. sınıf için 27; müstakil 4. sınıf için 22 ve birleştirilmiş sınıf için 26 adettir. Bu kelimelerin toplam kullanılma frekansı ise 115’tir. “Sevgi” kök değeri ile ilişkilendirilen kelimeler sınıf düzeylerine göre incelendiğinde; müstakil 3. sınıf öğrencilerinin en çok “arkadaş (f:7), akraba (f:4), dürüst/dürüstlük (f:4), anne/baba (f:4)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Müstakil 4. sınıf öğrencilerinin en çok “anne/baba (f:5), mutluluk/sevinç (f:2)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise en çok “arkadaş (f:5), anne/baba (f:4), kardeş (f:2)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra üç grupta yer alan öğrencilerin, “Sevgi” kök değerini en çok “arkadaş/arkadaşlık” kelimesi ile ilişkilendirdikleri görülmektedir. Tablo 10’da birleştirilmiş ve müstakil sınıf öğrencilerinin sorumluluk değeri ile ilişkilendirdikleri kelimeler, kelime sayıları ve toplam frekansları verilmiştir.

Tablo 10. Sorumluluk Kök Değeri ile İlişkilendirilen Kelimeler

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları			
	Müstakil (3. Sınıf)	Müstakil (4. Sınıf)	Birleştirilmiş (3-4. Sınıf)	
SORUMLULUK	Yatak toplama (f:3)	Ödev yapma (f:3)	Ödev (f:3)	
	Ödev/ödev yapma (f:5)	Yatak yapma (f:1)	Okul (f:1)	
	Yemek yeme (f:1)	Kardeşe sahip çıkma (f:2)	Kitap (f:2)	
	Okula gitme (f:6)	İyi davranma (f:1)	Düzenli (f:3)	
	Test çözme (f:1)	Kurallara uymak (f:3)	Saygılı (f:1)	
	Arkadaşlık (f:1)	Görev/vazife (f:1)	Bilmek (f:1)	
	Arkadaş edinme (f:1)	İşleri yapmak (f:1)	Öğrenmek(f:1)	
	Ders (f:2)	Bebek bakmak (f:1)	Sahip çıkmak (f:1)	
	Sınav (f:1)	Yardımcı (f:1)	Anne/baba (f:1)	
	İş/iş sahibi olmak (f:3)	Dürüst (f:1)	Öğretmen (f:2)	
	Çanta hazırlamak (f:1)	Güven (f:1)	İnsanlar (f:1)	
	Kitap çıkarmak (f:1)	Akıllı (f:1)	Müdür (f:1)	
	Saygı (f:2)	Derli toplu (f:1)	Kardeşim (f:1)	
	Sevgi(f:1)	Çalışkan (f:1)	Arkadaş (f:1)	
	Oyuncak (f:1)	Kitap/defter getirme (f:1)	Toplama (f:1)	
	Atatürk (f:1)	Kitap okumak (f:1)	Okuma (f:1)	
	Hürriyet (f:1)	Eşyaları özenli kullanmak (f:1)	Ders (f:1)	
	Vatan (f:1)		Giyinmek (f:5)	
	Millet (f:1)	Okula gitmek (f:1)	İyi davranmak (f:1)	
	Bakanlık (f:1)	Ders çalışmak (f:1)	İş (f:1)	
	Okumak (f:1)	İnsan (f:1)	Yemek yemek (f:3)	
	Hayvanım (f:1)	Arkadaşım (f:1)		
	Bitkilerim (f:1)			
	Öğretmen (f:1)			
	Oda/oda toplama (f:2)			
	Öğrenci (f:1)			
	Söz (f:1)			
	Kibar (f:1)			
	Dürüstlük (f:4)			
	Akıllı (f:2)			
	Sessiz (f:2)			
	Oyun oynamak (f:1)			
	Düşünce (f:1)			
	Kitap okuma (f:1)			
	Elbise katlama (f:1)			
	Ders programı hazırlama (f:1)			
	Yemek yapma (f:1)			
	Yardım (f:1)			
	Toplam kelime*	38	21	21
	Toplam frekans**	59	26	33
Toplam frekans***	118			

* Oluşturulan kelimelerin toplam sayısını ifade etmektedir.

** Oluşturulan kelimelerin frekansları toplamını ifade etmektedir.

*** Oluşturulan kelimelerin frekanslarının genel toplamını ifade etmektedir.

Tablo 10’da görüldüğü gibi “*Sorumluluk*” kök değeri ile ilişkili kelimeler, müstakil 3. Sınıf için 38; müstakil 4. Sınıf için 21 ve birleştirilmiş sınıf için 21 adettir. Bu kelimelerin toplam kullanılma frekansı ise 118’dir. “*Sorumluluk*” kök değeri ile ilişkilendirilen kelimeler sınıf düzeylerine göre incelendiğinde; müstakil 3. sınıf öğrencilerinin en çok “okula gitme (f:6), ödev/ödev yapma (f:5), yatak toplama (f:3)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Müstakil 4. sınıf öğrencilerinin en çok “ödev yapma (f:3), kurallara uymak (f:3), kardeşe sahip çıkmak (f:2)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise en çok “giyinmek (f:5), ödev (f:3), düzenli (f:3), yemek yemek (f:3)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra üç grupta yer alan öğrencilerin, “*Sorumluluk*” kök değerini en çok “ödev” kelimesi ile ilişkilendirdikleri görülmektedir. Tablo 11’de birleştirilmiş ve müstakil sınıf öğrencilerinin vatanseverlik değeri ile ilişkilendirdikleri kelimeler, kelime sayıları ve toplam frekansları verilmiştir.

Tablo 11. Vatanseverlik Kök Değeri ile İlişkilendirilen Kelimeler

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları		
	Müstakil (3. sınıf)	Müstakil (4. sınıf)	Birleştirilmiş (3-4. sınıf)
VATANSEVERLİK	Millet (f:2)	Ben (f:1)	Bayrak (f:1)
	Atatürk (f:4)	Anne/baba (f:2)	Şehitler (f:1)
	Ben (f:1)	Başkan (f:3)	Asker (f:3)
	Tanıdıklarım (f:1)	Muhtar (f:1)	Yürek (f:1)
	Ailem (f:1)	Kaymakam (f:1)	Savaş (f:2)
	Yaşlılar (f:1)	Öğretmen (f:1)	Barış (f:1)
	Arkadaşlarım (f:1)	Asker (f:4)	Sevmek (f:4)
	Öğretmenlerim (f:1)	Dedem (f:1)	İnsan (f:2)
	Akrabalarım (f:1)	Kardeşim (f:1)	Çocuk (f:1)
	Türkiye (f:1)	İstiklal Marşı (f:1)	Yurt sevgisi (f:1)
	Türkiye’yi sevmek (f:1)	Saygı (f:2)	Yurt/vatan (f:4)
	Ülke/vatan (f:1)	Sevmek/sevgi (f:1)	Atatürk (f:2)
	Bayrak/bayrak sevgisi (f:3)	Vatan/yurt (f:2)	Misafir (f:1)
	Dürüst (f:3)	İnsan (f:2)	Öğretmen (f:1)
	Saygı (f:2)	Bayrak (f:4)	Polis (f:1)
	Yardımseverlik (f:3)	Cumhurbaşkanı (f:3)	Millet (f:1)
	Düşünceli (f:1)	Polis (f:2)	Dürüstlük (f:1)
	Çalışkan (f:1)	Jandarma (f:2)	Adaletli (f:2)
	Vatani seven (f:3)	Dürüst (f:1)	Cesaret (f:1)
	Ay/yıldız sevmek (f:1)	Cesur (f:1)	Toprak (f:1)
	Ataları sevmek (f:1)	Güvenli (f:1)	İyi insan (f:1)
	Kırmızıyı sevmek (f:1)	Akıllı (f:1)	İnsanı sevmek (f:1)
	İlleri sevmek (f:1)	Çalışkan (f:1)	Komutanlar (f:1)
	Cumhuriyet (f:2)	Mutlu (f:1)	
	Sevgi (f:3)	Paylaşımçı (f:1)	
	Umut (f:1)	Atatürk (f:3)	
	Huzur (f:1)	Millet (f:1)	
	Mutluluk (f:1)	Çocuk (f:1)	
	Asker (f:2)		

	Dünya (f:1)			
	Anne/baba (f:1)			
	Komşu (f:1)			
	Abi (f:1)			
	Kardeş (f:1)			
	İyilik (f:1)			
	Doğruluk (f:1)			
	Düşman (f:1)			
	Seyit Onbaşı (f:1)			
	Anadolu (f:1)			
	Kaymakam (f:1)			
	Vali (f:1)			
	Cumhurbaşkanı (f:1)			
Toplam kelime*	42	28		23
Toplam frekans**	59	46	35	
Toplam frekans***	140			

* Oluşturulan kelimelerin toplam sayısını ifade etmektedir.

** Oluşturulan kelimelerin frekansları toplamını ifade etmektedir.

*** Oluşturulan kelimelerin frekanslarının genel toplamını ifade etmektedir.

Tablo 11’de görüldüğü gibi “*Vatanseverlik*” kök değeri ile ilişkili kelimeler, müstakil 3. Sınıf için 42; müstakil 4. Sınıf için 28ve birleştirilmiş sınıf için 23 adettir. Bu kelimelerin toplam kullanılma frekansı ise 140’tır. “*Vatanseverlik*” kök değeri ile ilişkilendirilen kelimeler sınıf düzeylerine göre incelendiğinde; müstakil 3. sınıf öğrencilerinin en çok “bayrak/bayrak sevgisi (f:3), dürüst (f:3), yardımseverlik (f:3)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Müstakil 4. sınıf öğrencilerinin en çok “bayrak (f:4), asker (f:4)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise en çok “sevmek (f:4), yurt/vatan (f:4), asker (f:3)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra üç grupta yer alan öğrencilerin, “*Vatanseverlik*” kök değerini en çok “asker” kelimesi ile ilişkilendirdikleri görülmektedir. Tablo 12’de birleştirilmiş ve müstakil sınıf öğrencilerinin yardımseverlik değeri ile ilişkilendirdikleri kelimeler, kelime sayıları ve toplam frekansları verilmiştir.

Tablo 12. Yardımseverlik Kök Değeri ile İlişkilendirilen Kelimeler

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları			
	Müstakil (3. Sınıf)	Müstakil (4. Sınıf)	Birleştirilmiş (3-4. Sınıf)	
YARDIMSEVERLİK	Ben (f:1)	Ben (f:1)	Teşekkür (f:1)	
	Aile (f:1)	Arkadaş (f:5)	Anne/baba (f:4)	
	Akrabalarım (f:1)	Köpek (f:1)	Yaşlılara (f:1)	
	Muhtaç (f:2)	Anne/baba (f:4)	Paylaşmak (f:1)	
	Yaşlı/yaşlılar (f:6)	Kardeş (f:1)	Fakirlere (f:1)	
	İhtiyaç (f:1)	Amcalara (f:3)	Arkadaş (f:2)	
	Öğretmen (f:2)	Teyze (f:4)	Kuzen (f:1)	
	Arkadaş/arkadaşlık (f:2)	Anneanne (f:1)	Abla (f:1)	
	Sevinç/mutluluk (f:2)	Yardım/yardımlaşmak (f:3)	İyimser/iyi (f:2)	
	Şeker (f:1)	Sevgi (f:1)	Misafir (f:1)	
	Evsizler (f:1)	İyilik (f:1)	Dünya (f:1)	
	Eski eşyalar (f:1)	Yaşlılar (f:2)	Öğretmen (f:1)	
	Polis (f:1)	Hayvanlar (f:1)	Yardım (f:5)	
	Asker (f:1)	Duyarlılık (f:1)	İnsan (f:2)	
	Vatan (f:1)	Çocuklara (f:1)	Kedi (f:1)	
	İnsan/insanlar (f:1)	Dürüstlük (f:1)	Köpek (f:1)	
	Dürüstlük (f:3)	Akıllı (f:1)	Saygı (f:2)	
	Herkese yardım (f:1)	Mutlu (f:1)	Sevgili olmak (f:1)	
	Sevgi (f:2)	Sabırlı (f:1)		
	İyi/iyilik (f:2)	Sevecen (f:1)		
	İyi kalpli (f:1)	Paylaşımçı (f:1)		
	Kibar (f:2)	Cesur (f:1)		
	Akıllı (f:2)	Güvenli (f:1)		
	Başarılı/çalışkan (f:1)	Çalışkan (f:1)		
	Dede (f:1)	İnsan (f:1)		
	Kedi (f:1)			
	Köpek (f:1)			
	Hayvanlar (f:2)			
	Yardım isteyenler (f:1)			
	Yardımcı (f:1)			
	İsraf etmeme (f:1)			
	Sakin (f:1)			
	Genç (f:1)			
	Anne/baba (f:2)			
	Kardeş (f:1)			
	Abla (f:1)			
	Toplam kelime*	36	25	18
	Toplam frekans**	53	40	29
	Toplam frekans***	122		

* Oluşturulan kelimelerin toplam sayısını ifade etmektedir.

** Oluşturulan kelimelerin frekansları toplamını ifade etmektedir.

*** Oluşturulan kelimelerin frekanslarının genel toplamını ifade etmektedir.

Tablo 12’de görüldüğü gibi “*Yardımseverlik*” kök değeri ile ilişkili kelimeler, müstakil 3. Sınıf için 36; müstakil 4. Sınıf için 25ve birleştirilmiş sınıf için 18 adettir. Bu kelimelerin toplam kullanılma frekansı ise 122’dir. “*Yardımseverlik*” kök değeri ile ilişkilendirilen kelimeler sınıf düzeylerine göre incelendiğinde; müstakil 3. sınıf öğrencilerinin en çok “yaşlı/yaşlılar (f:6), dürüst (f:3)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Müstakil 4. sınıf öğrencilerinin en çok “arkadaş (f:5), anne/baba (f:4) kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise en çok “yardım (f:5), anne/baba (f:4)” kelimeleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra üç grupta yer alan öğrencilerin, “*Yardımseverlik*” kök değerini en çok “anne/baba” kelimesi ile ilişkilendirdikleri görülmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma bulgularına göre; müstakil ve birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin kök değerlere sahip olma düzeylerini ortaya koymak için uygulanan örnek olay/durum formu sonucuna göre, müstakil sınıf öğrencilerinin “*Adalet, Dostluk, Saygı*” kök değerlerine; birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise “*Sabır, Sorumluluk, Yardımseverlik*” kök değerlerine daha çok sahip olduğu tespit edilmiştir. “Dürüstlük, Sevgi, Öz denetim ve Vatanserverlik” kök değerlerine sahip olma düzeylerinde ise sınıflar arasında bir farklılık tespit edilememiştir.

Literatürde de araştırmanın bulgularıyla örtüşen çalışmalar mevcuttur. Küçük (2016) birleştirilmiş ve müstakil sınıf öğrencilerinin hayat bilgisi dersi öğretim programındaki özgüven, yardımseverlik ve yeniliğe açıklık değerlerini kazanma düzeylerinin öğretmen görüşlerine göre belirlemeyi amaçladığı çalışmasında, müstakil sınıf öğrencilerinin birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre; kaynaklara ulaşım, velilerin bilinçli olması, okul dışı faaliyetlerin daha çeşitli olması ve birleştirilmiş sınıflı okullardaki uygulamaların olumsuz yönleri nedeniyle özgüven ve yeniliğe açıklık değerlerine yönelik kazanımları gerçekleştirme düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Buradan hareketle müstakil sınıf öğrencilerinin “*Adalet, Dostluk ve Saygı*” kök değerlerine daha fazla sahip olmasının okulun konumu, sahip oldukları veli profili, ulaştıkları imkânlardan kısaca yaşantı çeşitliliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Gönül (2019) birleştirilmiş sınıfta görev yapan öğretmenlerin uygulamada karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçladığı çalışmasında, birleştirilmiş sınıf ortamının öğrencilere sosyalleşme, yardımlaşma, sorumluluk kazandırma gibi faydalarının olduğundan bahsetmiştir. Küçük (2016) çalışmasında, öğretmenlere göre “*Yardımseverlik*” değerinin birleştirilmiş sınıflı okullardaki öğrencilerde daha yüksek düzeyde gerçekleştirildiğini ve bunun nedeni olarak birleştirilmiş sınıflı okullarda çeşitli yaş gruplarının bir arada eğitim alması olarak ifade edilebileceğini ortaya koymaktadır. Buradan hareketle birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin “*Sabır, Sorumluluk ve Yardımseverlik*” kök değerlerine daha fazla sahip olmasının sınıf ortamından, öğretmensiz geçirdikleri ödevli saatlerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Kelime ilişkilendirme testine ait araştırma bulgularına göre; müstakil sınıf öğrencilerinin “*Adalet*” değeri ile ilişkilendirdiği kelime sayısının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre daha fazla olduğu görülmüştür. “*Adalet*” değerini, müstakil sınıf öğrencileri en çok “hakim, avukat, savcı, cumhuriyet, başkan” kelimeleriyle ilişkilendirirken birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin “oy, zarf, adliye” kelimeleriyle ilişkilendirdiği tespit edilmiştir. Bu durumda müstakil sınıf öğrencilerinin “*Adalet*” değerine yönelik algılarının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre çeşitlilik gösterdiği söylenebilir. Literatürde ilkokul öğrencilerinin “*Adalet*” değeri ile ilgili görüş bildirdiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Müstakil sınıf öğrencilerinin “*Dostluk*” değeri ile ilişkilendirdiği kelime sayısının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre daha fazla olduğu görülmüştür. “*Dostluk*” değerini, hem müstakil sınıf öğrencilerinin hem de birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin en çok “arkadaş/arkadaşlık, sevgi/sevmek, iyi/iyimser, yardımlaşma” kelimeleriyle ilişkilendirdiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin dostluk değerini “arkadaş/arkadaşlık” kelimesiyle ilişkilendirmesi; Tay, Durmaz ve Şanal (2013) çalışmasında “Değer ifadesinden anladıklarınızı resimle anlatınız.” sorusu kapsamında, “*Dostluk*” değerini “arkadaşlarla oyun oynamak” şeklinde resmetmeleri ile benzerlik göstermektedir. Bu durumda ilişkilendirilen kelime sayılarına bakılarak müstakil sınıf öğrencilerinin “*Dostluk*” kök değerine yönelik algılarının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre çeşitlilik gösterdiği söylenebilir. Müstakil sınıf öğrencilerinin “*Dürüstlük*” değeri ile ilişkilendirdiği kelime sayısının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre daha fazla olduğu görülmüştür. “*Dürüstlük*” değerini, müstakil sınıf öğrencileri en çok “saygı, arkadaş, yardımseverlik” kelimeleriyle ilişkilendirirken birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin “iyi/iyimser” kelimesiyle ilişkilendirdiği tespit edilmiştir. Harmanşa (2017) çalışmasında 4. sınıf öğrencilerinin dürüstlüğü; “yalan söylememek, doğruluk, saygı, açık sözlü olmak, sevgi, hoşgörü, dostluk/arkadaşlık/yardımseverlik, güven, paylaşımlı olmak, adaletli olmak, duyarlı olmak” şeklinde ifade etmeleri bu çalışma ile benzerlik göstermektedir. Bu durumda müstakil sınıf öğrencilerinin “*Dürüstlük*” değerine yönelik algılarının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre çeşitlilik gösterdiği söylenebilir. Müstakil sınıf öğrencilerinin “*Öz denetim*” değeri ile ilişkilendirdiği kelime sayısının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre daha fazla olduğu görülmüştür. “*Öz denetim*” değerini, müstakil sınıf öğrencileri en çok “form, saygı, kişisel bilgi” kelimeleriyle ilişkilendirirken birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin “dürüstlük” kelimeleriyle ilişkilendirdiği tespit edilmiştir. Bu durumda her iki sınıfın da “*Öz denetim*” değeri ile ilişkilendirdiği kelimelerin bu değerle ilişkili olmayan ifadeler olduğu söylenebilir. Literatürde ilköğretim öğrencilerinin “*Öz denetim*” değeri ile ilgili görüş bildirdiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Müstakil sınıf öğrencilerinin “*Sabır*” değeri ile ilişkilendirdiği kelime sayısının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre daha fazla olduğu görülmüştür. “*Sabır*” değerini, müstakil sınıf öğrencileri en çok “beklemek, sabretmek, durmak, anne/baba” kelimeleriyle ilişkilendirirken birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin “beklemek, ben, sabretmek” kelimeleriyle ilişkilendirdiği tespit edilmiştir. Bu durumda müstakil sınıf öğrencilerinin “*Sabır*” değerine yönelik algılarının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre çeşitlilik gösterdiği söylenebilir. Literatürde ilköğretim

öğrencilerinin “Sabır” değeri ile ilgili görüş bildirdiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Müstakil sınıf öğrencilerinin “Saygı” değeri ile ilişkilendirdiği kelime sayısının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre daha fazla olduğu görülmüştür. “Saygı” değerini, müstakil sınıf öğrencileri en çok “Marş/İstiklal Marşı, yaşlılar, anne/baba, öğretmen” kelimeleriyle ilişkilendirirken birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin “anne/baba, öğretmen, büyükler” kelimeleriyle ilişkilendirdiği tespit edilmiştir. Bu durumda müstakil sınıf öğrencilerinin “Saygı” değerine yönelik algılarının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre çeşitlilik gösterdiği söylenebilir. Literatürde ilkökul öğrencilerinin “Saygı” değeri ile ilgili görüş bildirdiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Müstakil ve birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin “Sevgi” değeri ile ilişkilendirdiği kelime sayısının birbirlerine çok yakın olduğu görülmüştür. “Sevgi” değerini, müstakil sınıf öğrencileri en çok “arkadaş, akraba, anne/baba, mutluluk, sevinç” kelimeleriyle ilişkilendirirken birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin “arkadaş, anne/baba, kardeş” kelimeleriyle ilişkilendirdiği tespit edilmiştir. Ak Tefek’ in (2016) çalışmasında öğrenciler sevgiyi en çok; insan sevmek (birini sevmek, arkadaş sevmek), aileden olanları sevmek (anne, baba, kardeş, amca, teyze vb.), hayvan sevmek ve doğayı sevmek şeklinde ifade etmeleri bu çalışmadaki ifadelerle benzerlik göstermektedir. Literatürde müstakil ve birleştirilmiş sınıfların “Sevgi” değeri algılarının karşılaştırıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada ilişkilendirilen kelimelerin tamamına bakıldığında ise öğrencilerin “Sevgi” değeri algılarının benzerlik gösterdiği söylenebilir. Müstakil sınıf öğrencilerinin “Sorumluluk” değeri ile ilişkilendirdiği kelime sayısının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre daha fazla olduğu görülmüştür. “Sorumluluk” değerini, müstakil sınıf öğrencileri en çok “okula gitme, ödev/ödev yapma, kurallara uyma, yatak toplama” kelimeleriyle ilişkilendirirken birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin “giyinmek, ödev, düzenli” kelimeleriyle ilişkilendirdiği tespit edilmiştir. Tekin (2019) çalışmasında öğrenciler sorumluluğun tanımını, “görev/iş, hesap verme” şeklinde; sorumlu insanın özelliklerini, “saygılı olma, düzenli olma, dürüst olma, işini düzgün yapma, temiz olma” şeklinde ve evde sorumlu davranış örneklerini, “ev işlerine yardım etmek, oda/yatak toplamak, ödev yapmak, okula hazırlanmak” şeklinde ifade edebilmişlerdir. Belirtilen ifadelerin bu çalışmada ilişkilendirilen kelimelerle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Literatürde müstakil ve birleştirilmiş sınıfların “Sorumluluk” değeri algılarının karşılaştırıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Müstakil sınıf öğrencilerinin “Vatanseverlik” değeri ile ilişkilendirdiği kelime sayısının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre daha fazla olduğu görülmüştür. “Vatanseverlik” değerini, müstakil sınıf öğrencileri en çok “bayrak/bayrak sevgisi, dürüst, yardımseverlik, asker” kelimeleriyle ilişkilendirirken birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin “sevmek, yurt/vatan, asker” kelimeleriyle ilişkilendirdiği tespit edilmiştir. Ak Tefek’ in (2016) çalışmasında öğrenciler vatanseverliği; “vatani sevmek, vatan için canını feda edebilmek, vatani korumak, bayrağımızı sevmek, İstiklal marşımızı coşkuyla söylemek” şeklinde ifade edebilmişlerdir. Tay, Durmaz ve Şanal’ın (2013) çalışmalarında ise 4. sınıf öğrencileri vatanseverliği “bayrak, polis” şeklinde resmetmişlerdir. Belirtilen ifadeler bu çalışmanın bulguları ile benzer niteliktedir. İlişkilendirilen kelimelerin tamamına bakıldığında ise müstakil sınıf öğrencilerinin “Vatanseverlik” değerine yönelik

algılarının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre çeşitlilik gösterdiği söylenebilir. Literatürde müstakil ve birleştirilmiş sınıfların “*Vatanseverlik*” değeri algılarının karşılaştırıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Müstakil sınıf öğrencilerinin “*Yardımseverlik*” değeri ile ilişkilendirdiği kelime sayısının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre daha fazla olduğu görülmüştür. “*Yardımseverlik*” değerini, müstakil sınıf öğrencileri en çok “yaşlı/yaşlılar, dürüst, arkadaş, anne/baba” kelimeleriyle ilişkilendirirken birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin “yardım, anne/baba” kelimeleriyle ilişkilendirdiği tespit edilmiştir. Ak Tefek’ in (2016) çalışmasında öğrenciler yardımseverliği; “insanlara yardım etmek, arkadaşına yardım etmek, yaşlılara yardım etmek” şeklinde ifade edebilmişlerdir. Belirtilen ifadeler bu çalışmanın bulgularına benzer niteliktedir. İlişkilendirilen kelimelerin tamamı incelendiğinde, müstakil sınıf öğrencilerinin “*Yardımseverlik*” değerine yönelik algılarının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre çeşitlilik gösterdiği söylenebilir. Literatürde müstakil ve birleştirilmiş sınıfların “*Yardımseverlik*” kök değeri algılarının karşılaştırıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Araştırma sonucunda; müstakil sınıf öğrencilerinin adalet, dostluk ve saygı kök değerlerine; birleştirilmiş sınıf öğrencilerinin ise sabır, sorumluluk ve yardımseverlik kök değerlerine daha çok sahip olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin kök değerlere yönelik görüşleri incelendiğinde ise; iki farklı sınıf türünde öğrenim gören öğrencilerin kök değerlere yönelik algılarının farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Birleştirilmiş ve müstakil sınıf öğrencilerinin her ikisinin de öz denetim değerine ilişkin ifadelerinin sınırlı olduğunun tespit edilmiş olması ise dikkat çekici bir bulgudur. Genel olarak karşılaştırıldığında müstakil sınıf öğrencilerinin kök değerlere yönelik algılarının birleştirilmiş sınıf öğrencilerine göre çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda, her iki sınıf türünde kök değer algılarının farklı düzeylerde olması gerçeğinden hareketle öğrencilerin içinde buldukları koşulları değer eğitimi bağlamında avantaja dönüştürebilecek uygulamalara ihtiyaç vardır. Zira değer eğitiminde süreklilik ile birlikte gündelik hayata transfer edebilmenin önemi bilinen bir gerçek olmakla birlikte bu çalışmada da tespit edilmiştir. Değer eğitiminin sürekliliği için bu tür çalışmalar farklı sınıf düzeylerinde, farklı yerleşimlerde ve farklı öğrenim şekilleri üzerinde uygulanıp sonuçları tartışılabilir. Birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrenciler derslerin bir kısmını öğretmenden bağımsız ödevli saatler olarak geçirmektedirler. Bu ödevli saatler, değer eğitimi için bakanlık tarafından kök değerlere yönelik geliştirilmiş materyallerle desteklenebilir. Birleştirilmiş sınıfta öğrenim gören öğrencilerin değer algılarını belirlemeyi amaçlayan çalışma sayısı çok kısıtlı olduğundan elde edilen veriler değerlidir. Benzer çalışmaların farklı çalışma gruplarında tekrarlanması önerilebilir. Ayrıca araştırma sonucunda öğrencilerin “*Öz denetim*” kök değeri konusunda hem müstakil hem de birleştirilmiş sınıfta öğrenim göre ilkökul öğrencilerinin oldukça zayıf oldukları görülmektedir. Bu değerın benimsenmesi ve davranış haline getirilmesi için öğretmen ve velilerin çeşitli yöntemler kullanarak öğrencilerin bu değeri kazanmaları sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akbaş, O. (2008). Değer Eğitimi Akımlarına Genel Bir Bakış. *Değer Eğitimi Dergisi*, 6(16), 9-24.
- Ak Tefek, F. (2016). *Hayat Bilgisi Dersindeki Değerlere Yönelik Öğrenci Görüşleri ve Edinim Durumları* (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Aktepe, V. (2010). İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde “yardımseverlik” Değerinin Etkinlik Temelli Öğretimi ve Öğrencilerin Tutumlarına Etkisi (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Alıcı, F. (2019). *İlkokul 2. sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Balcı, N. (2008). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde değer eğitiminin etkililiği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Balcı Seçkin, D. (2019). *Birleştirilmiş sınıflarda drama ile hayat bilgisi dersi öğretiminin sosyal beceri düzeyine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Başçı, Z. (2012). Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Değer Eğitiminin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Bayırlı, H. (2018). Hayat bilgisi dersi bağlamında değerler eğitimi: aile birliğine önem verme (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Beldağ, A. (2019). *Öğretim Programlarında Değerler Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi
- Bilgin, N. (1995). *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Creswell, H. W. (2015). *Karma Yöntem Araştırmaları Tasarımı ve Yürütülmesi* (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2017). *Karma Yöntem Araştırmalarına Giriş* (Çev. M. Sözbilir) Ankara: Pegem Akademi.
- Çetin Demir, P. (2019). *Birleştirilmiş sınıflarda ilkokuma ve yazma öğretimine ilişkin öğretmen görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Çıkrık, M. (2017). Birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin sorunları (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Erkuş, A. (2006). *Sınıf Öğretmenleri İçin Ölçme ve Değerlendirme Kavramlar ve Uygulamalar*. Ankara: Ekinoks Yayınları.
- Gönül, M. (2019). *Birleştirilmiş sınıfta görev yapan öğretmenlerin uygulamada karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Güngör, E. (1998). *Değerler psikolojisi üzerinde araştırmalar* (2. Baskı). İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Harmanş, T. (2017). *4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Dürüstlük Değerini Kazandırmada Edebi Ürünlerin Kullanımı* (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Kızıler, H. (2019). Hayatı Algılamada Değerleri Uygulama Yöntemi: Tasavvuf. *Türkiye İlahiyat Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 320-338.

- Küçük, F. (2016). *Birleştirilmiş ve Müstakil Sınıf Öğrencilerinin Hayat Bilgisi Öğretim Programındaki Özgüven, Yardımseverlik ve Yeniliğe Açıklık Değerlerini Kazanma Düzeyleri* (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Newbury Park, CA: Sage.
- Tashakkori, A. & Creswell, J.W. (2007). The new era of mixed methods. *Journal of Mixed Methods*, 1(1), 2-8.
- Tashakkori, A. & Teddlie, C. (1998). *Mixed methodology: Combining qualitative and quantitative approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Tay, B., Durmaz, F.Z. & Şanal, M. (2013). Sosyal Bilgiler dersi kapsamında öğrencilerin değer ve değer eğitimine ilişkin görüşleri. *GEFAD / GUJGEF*, 33(1), 67-93.
- T.D.K. (2020). Türk Dil Kurumu Sözlüğü. <http://www.tdk.gov.tr> adresinden 08.02.2020 tarihinde edinilmiştir.
- Tekin, S. (2019). *İlkokul 4. Sınıflarda Etkinlik Temelli Değer Eğitimi Yoluyla Sorumluluk Değerinin Kazandırılması* (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- UNESCO. (2010). Living Values Education Overview, www.livingvalues.net adresinden edinilmiştir.
- Uzuner, N. K. (2019). *Değerler eğitiminde kullanılan araç-gereç ve materyallere ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Yarar Kaptan, S. (2015). *İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Hoşgörü Değerinin Karma Yaklaşım Dayalı Bilgisayar Destekli Etkinliklerle Öğretimi* (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yiğittir, S. (2015). *Dünya'da değer eğitimi. M.Gündüz (Ed.) Değerler Eğitimi*. Ankara: Maya Akademi Yayıncılık.
- Yörükoğlu, A. (2003). *Çocuk Ruh Sağlığı. Çocuğun Kişilik Gelişimi ve Ruhsal Sorunları*. İstanbul: Özgür Yayınları.